

EESTI**SPORDILEHT**

Toimetus ja talitus: Tallinn, Vene tän. 11-a, krt. 10. Postkast 70. Telefon 9-28. :: Tellimise hind: aasta peale 6 krooni, kuus 60 senti.

Riiklik Avastus
Raamatukogu

Eesti Spordileht ilmub laupäeviti.

Nr. 15.

SP4499

Laupäeval, 10. mail 1930. a.

XI. aastakäik.

Carnera võidud on pettused...

Itaallasest pikemaid mehi leitud.

Schmeling asus Ameerika teekonnale.

Ameerikast tulevad järjekindlad teated selle üle, et Itaalia hiiglane Primo Carnera võidab mängides oma vastaseid.

Ameerika poksikomisjon on imestama pidanud, kuidas võivad võidud nii kiirelt ja kergelt tulla. Sellepärast on ta hiiglase võidukäiku uurima hakatud.

Oaklandis, Kalifornias, pühitses Carnera oma 15. võitu, kuna ta knock-outi löi neegri Chevalier, kes vastu pani kuenda ringini. Võistluse käik võeti uurimisele ning esialgu pandi seisma 10.000 dollari tasumaksmine itaallasele.

Montana osariigi poksikomisjon läks veel kaugemale. Ta keelas Carnerale osariigi piirides poksimise. Ta põhjendas keeldu sellega, et neil võistlustel puudub igasugune sportiline väärtus, ning et korralikust võistlusest üldse juttu olla ei saa kui manager vastast valib.

Üks raadioteade Ameerikast möllis, et Oaklandis lüüa saanud neegerpoksija Leon Chevalier naise pealekäimisel on poksikomisjonile pidanud tunnistama, et võistluse käik Carneraga varakult kokku lepitud oli. Temale olla lubatud 900 dollarit, et ta sarnasele kokkulepele võistlusekäigu üle alla kirjutand.

Need surveabinõud ei heiduta aga manageri, kes oma hoolealusega otsekohe põhjapoolt reisis ja uusi võistlusi korraldama hakkas. Nii on järgmiseks ohvriks olnud Portlandis (Oregoni osariik) korraldatud võistlustel tundmatu neeger Sam Baker, pärit Los Angelesist. Carnera oli teda kuus korda pörandale löönud ja talle lasknud jälle sekunditeks tõusta kuni mees lõpulikult end „välja“ ingeda lasi. On arvata, et Carnera lähemateks vastastest on George Godfrey, kellega on kavatsatud võistlust pidada 16. juunil Philadelphias. Järgmiseks tõsiseks vastaseks loodetakse näha Jack Dempseyd. Viimaste teadete järele olla võistlusepidamine kindel. Kuid asjale tõmbab vist kriipsu läbi New Yorgi poksikomisjoni otsus Carnera diskvalifitseerimise kohta New Yorgi osariigis.

Mõnda aega on Itaalia hiiglasele tahetud vastaseks panna teist hiiglast. Sarnast meest on otsitud kogu maailmas. Nüüd on ka otsimised tagajärgi annud: on leitud mehed, kes kehaliselt Carnerast suuremad on. Nii on Ameerika Ühisriikides — San Louis — leitud 11-aastane Robert Wadlow, kes ju praegu on 2 meetrit 13 sentimeetrit pikk, kuna Carnera on 8 sentimeetrit lühem.

Kesk-Ameerikas on leitud teine hiiglane — Rosario Urrpelitero, kellest samuti tahetakse Carnerale kasvatada väärilist vastast.

Schmeling-Sharkey.

Max Schmeling asus aprilli lõpul oma Ameerika reisule, kuna tal 12. juunil ees on võistlus ilmameistri tiitlile Sharkeyga. Vahepealset aega kasutab ta selleks, et harjutuskava läbi võtta.

Schmeling sõitis üle Hamburgi. Seal avastas ta, et oli välispassi unustanud Berliini. Ta telefoneeris siis korterisse, kust aga keegi ei vastanud. Pass saadetakse talle ema poolt Cherbourgi vastu.

Schmeling ootab suure huviga 12. juuni võistlust, mis on temale 50. võistlus. Ta loodab headele tulemusele; kuid samas toonitab ta, et ta öelda ei taha, et ta kindlasti võitjaks tuleb.

Teatud viisil talismanina ja kingitusena võttis Schmeling kaasa väikse koera, mis ta kingib „Morning Telegramm“ ajalehele. Ka teistele tuttavatele Ameerika ajakirjanikudele on ta kingitusi ja teisi üllatusi kaasa võtnud. Nendeks on kastitais ilusaid Schwarzwaldi kägukellu.

Wadlow tervitab Carnerat (paremal).

Carpantier Schmelingi külalisenä.

Prantsuse rugbymeeskonna saatjaks Berliinis oli endine ilmameister George Carpentier. Vabal ajal külastas Prantsuse rahvuskangelane Max Schmelingit, keda ta tunneb viimase võitlusest Paolinoga.

Eeloleva ilmameistri võistluse puhul on Carpentier oma arvamist avaldanud. Ta ütles: „Schmeling on suur poksija raskekaalus; ta on liikuv; kuna ta jalgadega samuti töötab nagu Dempsey, on ta kiire ja hädaohtlik. Ma arvan, et kui ta Sharkey tugevatele löökidele esimestel ringidel vastu suudab panna, siis ta ameeriklast võidab, kelle üle ta viiendast ringist valitsema peab.

Schmeling võib tugevamalt töötada kui Sharkey, kes armastab kõhtu lüüa. Ma arvan, et Schmeling on kogu ilma poksijatest „väärikum kandma krooni, mille Tunney vabaks andis...“

— Davis pokaali võistlustel on India võitnud Kreekat 3:2, kuna eelmistest Inglise võitis Saksat.

Carnera „löikab“ loorbereid „arvurikaste“ võitude näol.

Crawli levitamisesest meil.

„Spordilehele“ kirjutanud Eesti ujumismeister Evald Ernesaks.

Õiget crawlimest nägid ja õppis meie laiem ujujate ringkond soomlastelt ja sellepärast on ka Jaakko Tiainen ja crawli ujumise algus Eestis nii tihedalt üksteisega seotud.

Hilissuvel, aastal 1921 võimaldus „Kalevil“ seda härrat omale treeneriks saada, ja sedagi ainult kaheks nädalaks.

Jaakko Tiainen oli kõigi sündinud treeneri põhiomadustega ja olles veel Skandinaavia selleaegseid paremaid crawlitundjaid. Sellest on arusaadav, kuidas oli võimalik luua meie noortes ujujates tugevat põhja kiirujumises ainult kahe nädala jooksul.

Küll on hiljemalt olnud treenerisi Helsingist ja isegi Berliinist, kuid neid tagajärgi, mis nende kutsumisega loodeti saavutada, ei ole kätte saadud.

Olen tähelepanuga jälginud iga-aastaseid esivõistlusi ja pean ütleva, et alles läinud aastal Tartus nägin esimest korda, et Eesti esivõistluste 100 mtr. vabaujumise lõppvõistlusel kõik ujujad ujusid crawlit. Eelmistel aastatel ei ole seda veel kunagi juhtunud.

Millega on see seletatav?

Meie crawlit levitamine on liiga nigelale alusele rajatud. Niipalju kui olen näinud meil korraldatud ujumise kursusi, — õpetatakse seal kõiki, kuid mitte crawlit. Ja kuigi seda tehakse, siis nii rohkem muuseas, ja jagatakse õpetusi ainult neile kursustele, kes seda otsekohe ise küsivad ja selle õpetamist nõuavad.

Võidakse ju vabandada, et kursuste siht on meil inimesi ujuma õpetada ja veesporti kui niisugust levitada. Kuid kust saame neid kiirujajaid?

Oleks äärmiselt lapsik mõelda, (nagu meil seda aga harilikult tehakse), et küll kiirujajad juba iseenesest tavaliste kursustele hulgast võrsuvad.

Heaks kiirujajaks aga õppida ja saada — see on kaunis vaearikas tee ja siin on tingimata tarvis teadliku ja energilise treeneri kätt.

Olin läinud suvel nii mitmes suuremas ujulas, kuid igas kohas oli otse kisendav vajadus korraldada instruktoreid järele.

Sagedasti oli mul hale meel vaadata neid poiste hulki, kes aralt jälgisid vanemaid veesportlasi, et siis hiljemalt nende liigutusi järele aimata.

Need noored ja energilised poisid tahtsid midagi teha, kuid instruktoreid ei olnud, kes oleks neid rahuldanud. Palju on olnud meil häid talente, kes just niisugusel teel kaduma on läinud. Mõningaid näpunäiteid nendele poistele andes, selgus otse imestustväärne suur huvi, mis nendel ujumise vastu oli. Aja puudusel sain ma aga poistele kõige elementaarsemaid teadmisi edasi anda. Sarnased juhuslikud juhatajate andmised ei saavuta aga ka kõige lähemaidki sihte.

Mida peaks tegema?

Meie praegune veesporti instruktoreid pere, missugune on kasutada kehakultuuri sihtkapitali valitsusel, on oma teadmiste poolest väga puudulik, et tagajärjerikkalt tegutseda kursusel. — Need mehed, vast peale ühe või kahe, võivad anda ainult kõige elementaarsemaid õpetusi crawlis. Ka ülikooli kehakasvatuse instituudis pole õiget crawlit õpetatud.

Sellest on aga vähe.

Kehakultuuri sihtkapitali valitsus peaks korraldama kohe suve algul oma praegustele instruktoreid täienduskursuse.

Täienduskursuse tarvidusel oleks mitugi põhjust:

1) et omaaegsetel kursustel oli teadmiste saamine puudulik, sest tundide arv oli liiga piiratud, 2) praegused ujumistilid on tehniliselt niipalju edenenud ja muutunud, et nad selleaegsetest õpetuse põhiprintsiipidest juba õige märgatavalt lahku lähevad ja 3) peavad esijoones just instruktoreid, kui veesporti levitajad, spordi tehnilise edenemisega sammu pidama. Väiksemaid põhjusi oleks aga terve rida, mida võiks nimetada. Nendele kursustele õpetaja leidmine ei peaks raskusi tegema.

Minu teada on võimalik võrdlemisi soodsatel tingimustel hankida head asjatundjat Soomest. Soome treeneri kvaliteedis ei tohiks aga praegu kahtlust olla, sest ujumine on seal hiigla sammudega edenenud just nende moodsa talveujula tõttu.

Kui nüüd uuendatud teadmistega instruktoreid asuvad oma ülesannete täitmisele, siis tuleb juba silmas pidada, et iga instruktor korraldab tavalist ujumiskursuste kõrval ka tingimata paralleelselt erilised crawlit kursused. Nendel crawlit kursustel peab aga instruktor olema mitte ükski kursuste juhataja, vaid ka kui treener, kellele oleks isiklik mõju iga üksiku kursustele peale.

Niisuguste erikursuste ostarb oleks crawlit levitamine just laiemates hulkades ja minu arvates peaks osavõtt neist ülielav olema.

Vastasel korral aga jääb meie veesport kängu tahes või tahtmata, sest kui meie vanad veteraanid ei ilmuda just võistlusväsimust, siis huvi vähenemist asja vastu on juba märgata. Noori järeltulijaid aga kusagilt veel näha ei ole.

Need on küsimused, mille kaalumiseks oleks asjaomasel ringkonnal praegu viimane aeg, sest uus hooaeg on juba ukse ees.

— **Uuemaid tagajärgi.** Itaalias on tulemusi: Maregatti 100 mt. 10,8; Vianello 400 mt. 50,8; Beccali 1500 mt. 4:03,6. Ameerikas on tagajärgi: Hamm kaugus 772 sm.; Warne teivas 424 sm.; Hatfield tõkkes 14,8; Berlinger 10-võistlus 7460,608 p.; Sol (?) kolmik — 15,50 mt.

Kesk-Ameerika hiiglane Rosarino Unpelitero. Mees, keda peetakse vääriks vastaseks Carneralle (v. 1. lkk.).

Spordiõpetamise psühholoogia.

C. R. Griffith (Illinois ülikool) järele
H. N. (Spordil. nr. 9).

Oli kord aeg — ja mitte kaua tagasi — kui arvati, et kui treener oskab oma mängu füsioloogiat, siis on ta küllalt rahuldavalt ettevalmistatud. Kuid selgub päev-päevalt, et edukate treenerite enamik koosneb rikkalikude tagavaradega psühholoogidest.

Võitlus muutub ikka enam

MÕISTUSE, NOBEDUSE, KIIRE OTSUSTAMISVÕIME, OSAVUSE JA SPORDIMEHELIKKUSE

ning ikka vähem ja vähem toore jõu, iga hinna eest lunastatava võidu ja jõhkru edustajaks. Kus taotletakse veel vaimaseid „võitlusi“, seal sammub võitlus väljasuuremise teed, kus aga esimesi, seal aitavad mehed ja naised kaasa tema kasvamise edendamiseks. Kus eelistatakse vaimset jõudu ja otsustavust, hüljatakse muskleid ja rammu, seal muutub psühholoogia üheks modernsele treenerile tarvilikuks ettevalmistuse osaks. Kui treeningu mõõdupuuks on moraalil rohkem kui loomulikku võitlust, siis peab arvestama seal juba teatud meeletarkusega, teaduslikkusega.

MILLIST PSÜHHOLOOGIAT PEAKS TREENER TUNDMA?

Treener peab tundma õpetamise psühholoogia üldprintsiipi nagu: a) inimestevaheline individuaalne erinevus, b) inimese põhiiseloome, c) seaduste tähendus psühholoogias ja d) noorsoo loomulik tormilisus ja mängutaha.

INIMESTEVAAHELINE INDIVIDUAALNE ERINEVUS.

Piibel on ajalooline autoriteet, mis tõendab, et on olemas viie-, kahe- ja üheandeli inimesi. Modern psühholoogia pakub rikkalikku materjali selle väite tõestamiseks ja selle tõelikkuse tunnustamine osutab võtmeid nii mõnegi probleemi lahendamise juures. Alpool esitame loetelu mõningate tähtsamate tunnetuste järele, kus inimesed erinevad üksteisest, kuid käesoleval juhul huvitume vaid selle fakti selgkestegemisest, et inimesed erinevad. Kui meie kohtleme oma õpetatavaid nagu oleks neist igavõitu viieandeline inimene, siis me lõõksime edukusest kaugelt mööda, sest meie käsitlesime siis probleeme, milliseid ei suudaks lahendada nooremate hulk meie seas. Ümberpöörduvalt, kui meie kohtlesime neid jälle, kui oleksid kõik kahe- või üheandelised, siis ei pääseks meie üalgi nende varanduste kasutamisele, millised kuuluvad suure hulga seast vaid üksikutele. Tagajärjekas treening, nagu tagajärjekas õpetamine, tähendab igale inimesele tema võimete ulatavuse selgkestegemist, iga inimese tööle rakendamist vastavalt tema vaimuandmetele, iga üksiku kasvatamist edukaks inimeseks oma meeskonnatöö alal.

INIMISE PÕHIISELOOM.

Seni kui meie ei oska eritleda, mis oli elu enne ja milliseks ta muutub pärast treeningut, hindame meie teda täiesti väärsti. Iga inimese liige alustab oma karjäär põhiiseloome, põhitegevussunni, mõnikord ka päritud tegevusviisidega; ning nendele alustele rajatakse hilisema elu ülesehitus. Kõikide inimeste omaduste seas on üks, mis meie ei pea hiljem juure õppima — see on mängimise kalduvus. Kõik mängu põhiolemuse teooriad ühinevad selles punktis, nimelt, et mängu vaim on originaalne, õppimatu, dispositsioon, mis annab oma elujõu kasvava elu energiast ja reflekteerub igal meie olemuse sammul. Tervise või haiguse (välja arvatud väga raske haiguse), puhkuse või väsimuse, keskpäeva või ööpuhtel on laps või loom ikka valmis mängima. Lapsed, isegi täiskasvanud, ei sunni end mängima; see sünnib spontaanselt, asja iseenese pärast, s. o. igasuguste materjalsete tulemuste, auhindade ja tasude peale vaatamata. Meie mängime sellepärast, et tahame; ent meie töötame sellepärast, et peame.

Mängu vaimu peeti vanasti, peetakse praegu ja peaks ka edaspidi peetama kõigi spordivõistluste aluseks. Mängimine on vaid mängu energia väline formaalne juhtimise või kontrollimise viis. Keskkoolis või ülikoolis pühendusime mängudele üldiselt; kuid millegipärast arvati soovitavaks koondada mänguvaimu ümber enam-vähem kunstlike tingimusi ja piirduti siis kogu oma energiaga jalgpalli, pesapalli või korvpalli mängimise juure. Kui tuleme selle punkti, peame arvama, et need spordiharud on ehk hoopis midagi muud kui see mänguvaim, milline on omanud konkreetse väljenduse formaalsete reeglite kaudu, nagu meie seda tunnustame — et see on, võib olla, mõni etendus majandusliku kasu või võistlusisikliku prestiihi pärast. Kindlasti ei arva keegi, et peaksime mängima ilma reeglita; kuid kõigile vaatamata peab süüsi mõnna, et reeglid on vaid piirjooned, millesse mahutame oma mängu energiad.

Ungari-Tshehhoslovakkia 1:1.

Omale löödud värav ja viigistav penalty.

1. mail peeti Praagas Ungari-Tshehho-Slovakkia 7. maavõistlust jalgpallis. Sparta väljal oli 28.000 pealtvaatajat ning üldtulu oli 30.000 krooni ümber. Võistluse esimesel poolal Ungari pealetungil sattub pall vastu latti, kust tagasipõrkel Tshehho-Slovakkia kaitse selle peaga oma väravasse lööb. 1:0 juhiv Ungari, kaitse takistab tshehhide tormaja läbitungi, kus mees pikali kukub. Antud 11-mtr. löök toimetatakse väravasse; saavutatud seis 1:1 jääb ka lõputulemusena püsima.

Selle maavõistluse tulemusena on mõlemad pooled rahuldatud. Sellega kokku on peetud kahe naabri vahel 7 maavõistlust, mille väravate kogusumma 15:8 Tshehho-Slovakkia kasuks.

Pildil: Ungari meeskond.

Lõuna Ameerika lahkub FJFA-st? „Quer durch Berlin“ võitis Laaksonen.

Hispaania meeskondi ei võeta enam vastu.

(Meie Lõuna-Ameerika kirjasaatjalt.)

Uruguay korraldab Montevideos jalgpalli ilma- meistri võistlusi. Ülesandmise tähtaeg, mis lõpes aprillis, on täielist peetumust võistluste korraldajale toonud. Euroopa ütleb ära, vaatamata headele tingimistele, mida pakub Uruguay külalistele. Ilmameistri võistlused, mida oodati kui tähtsamat, laiaulatuslisemat sportlist sündmust Lõuna-Ameerikas, on lõppude lõpuks seda vaid nime poolest.

Valusamast valusam õppetund lõuna-ameeriklastele, kes on sõna „Euroopa“ alati kui mingit „maagilist“ mõistnud, keda on austatud, kõrgeks peetud ta vana kultuuri, intelligentsi, diplomaatiat, suursugu, kellelt alati on oodatud sõbralikusega tarke otsusi. Ja nüüd...?

Aitab juba neist Euroopa meeskondadest, kes sija tulevad, kui turistid omas nõrgas vormis ja saavad siit lahkudes kapitali ühes hiilgava kaotusega kaasa.

Küllalt tollest naljamängust välismaalastega, kes oma kodumaale jõudes meist vaid halba oskavad rääkida.

See maagiline sõna („Euroopa“) näitab jälle täielist mittelugupidamist praeguse ilmameistri jalgpallivõistluste vastu.

Suure rõõmuga ja heameelega tegi Uruguay kõik, mis teha suutis tolleks tähtsaks sündmuseks. Au Uruguay'le! Kunagi ei unustata Euroopat ja veel enam neid meeskondi, kellega meil on sugulust, ühine raass ja keel..., neid, keda ootasime lahtiste kätega ja kaelustustega enda juure... Kuid ka nemad ütlevad ära osavõtmisses, olgugi, et olid alguses vaimustatud võistluse korraldamisest.

Hispaania negatiivsus on kõige valurikkam meile.

Rahustume! Sellegi peale vaatamata mängime meie ise — lõunaameeriklased ühiseid võistlusi ja boikoteerime Euroopa meeskondi, kes oma sõna on murdnud antud töötusel rahvusvahelisel kongressil Barcelonas ja kes kui vangis on mõju all, mida hüütakse FJFA.

Nii kirjutab tuntud sporditegelane A. Rossi.

Muuseas kavatseb kogu Lõuna-Ameerika FJFA-st lahti öelda ja asutada iseseisev Pan-Ameerika ühing. Selle üle on praegu palju vaieldud. Peaaegu kujunebki lahtitulemine FJFA-st. On möödud aeg, kus õpetas Euroopa; nüüd tulge ja õppige siit.

R. P.

*

Selle meie kirjasaatja teatele lisaks toovad väljamaa ajalehed kirjutusi, et Argentiina on keeldunud vastu võtmast Hispaania jalgpalli klubi Espanol Barcelonast, kellega läbirääkimisi peeti Ameerika reisu asjus. Äraütlemine on põhjustanud Lõuna-Ameerika jalgpalliliidu otsus, kes kõik riikide meeskonnad, kes osa ei võta Montevideo võistlusest, mustale tahvile on asetatud. Sellega on siis ka senised head vahekorrad rikutud.

*

Viimaste teadete järele võtavad Montevideo võistlustest osa 12 rahvust, kusjuures Euroopast ainult Belgia esineb, kuna Hollandi poolt veel lõpuotsust ei ole. Ameerikast võtavad osa: Uruguay, Brasiilia, Bolivia, Tshiili, Argentiina, Paraguay, Peru, Ekvador, Meksiko, Kuba ja Põhja-Ameerika ühisriigid.

— Abos peetud murdmaajooksu võistlustel Soome meistri nimele tuli võitjaks Paavo Nurmi, kes 7,5 klm. kattis 25:14. Järgnes Potila — 25:38.

— Bostoni maratonijooksu võitis 42-aastane Clarence De Mar 2:34:00. Teiseks tuli soomlane Kyronen, kes oli maas umbes 400 yardi. Koski (Soome) oli kolmas. Üldse startis 180 meest. De Mar võitis jooksu seitsmendat korda.

Motmillers jäi teiseks.

4. mail peeti Berliinis jooksu- ja käiguvõistlusi 25 klm. peale „Quer durch Berlin“. Jooksuvõistlustest võttis osa 150 inimest, nende hulgas peale soomlaste ja lätlaste ka Harper Inglismaalt, Gerault — Prantsusmaalt, Kiraly — Ungarist, Bena — Praagast ja Flückger — Shveitsist. Käiguvõistlusel oli 50 meest.

Tagajärjed olid jooksus:

Laaksonen, Soome,	1:32:24.
Motmillers, Läti	1:33:40.
Bukas, Läti,	1:35:54.

Käiguvõistluse võitis lätlane Dalins — 2:13:9.

3500 krooni mehe saatmiseks Ameerikasse.

Mais tuleb Berliinis kokku rahvusvaheline olümpia kongress, kus kaalumisele tuleb rida küsimusi, mis ühenduses 1932. a. mängudega. Ameerika saadab omad juhid eeltöödest aru andma.

Euroopa liite huvitab eeskätt küsimus, mil määral Ameerika vastu tuleb ainelisest küljest sportlastele Ameerikasse saatmisel. Sakslased on arvestusi teinud, mille järele ühe mehe saatmine Hamburgist või Bremenist New Yorki ja tagasi laeva 3. klassis läheb maksma 800 Saksa marka. New Yorgist Los Angelesi ja tagasi maksab sõit 1150 mk. Kui juure arvata veel reisikulud Saksa- maal, riietus, korter, toitmine, võidusõiduhobuste, paatide jne. transport, siis tõuseb ühe osavõtja peale kulu 4000 margani, mis on umbes 3500 krooni. Nii suuri summe ei suuda paljud Euroopa liidud tasuda ja sellepärast oodatakse soodustusi ameeriklastelt.

— 9,4 sekundiga on 100 yardi katnud noor Ameerika üliõpilane Leland Lawrence peetud võistlustel. Kuivõrt seda Ameerika teadet uskuda võib, pole teada, samuti nagu seda, kas kasutati stardi- pakke.

— TILDEN VÕITIS KAREL KOZE- LUH. Riviera suvituskohas Beaulieu korraldati Lõuna-Prantsusmaal uputuse läbi kannatanute toetamiseks tennisvõistlust, kus kohtasid vanameister William Tilden ja elukutse- liste ilmameister tshehh Karel Kozeluh. Võistlus äratas suurt huvi ja tõmbas hulga pealtvaatajaid ligi. Tilden mängis oma parimate päevade mängu ja võitis 6:4, 6:4.

Väravate saajuga avati Pärnu jalgpall.

Pioneerpat. võitis Vaprust 7:4 ja Tervist 3:1.

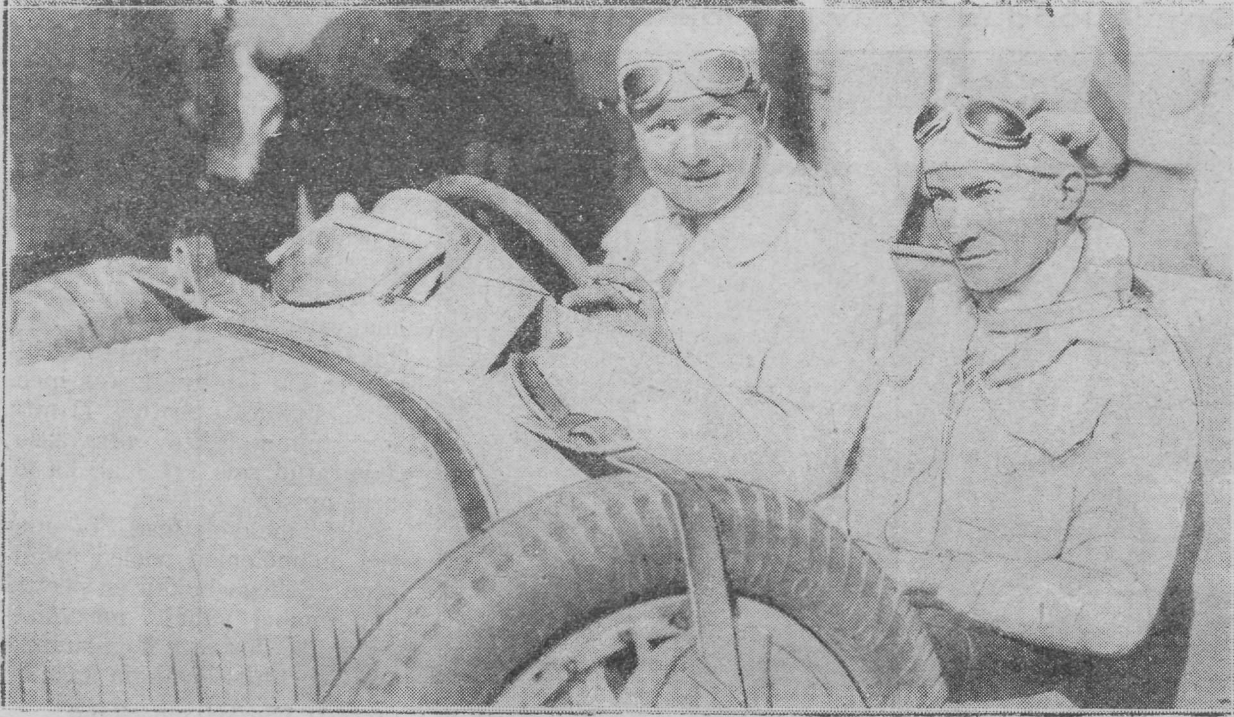
3. mail avati Pärnus jalgpalli-hooaeg. Külalised kaitsevää pioneeride näol Tallinnast mängisid kohapealsete klubidega kergelt. Väravaid tuli rohkelt — tervelt 15.

Laup., 3. skp. mängitud partii „Vaprusega“ andis 7:4, kuna pühapä. „Terviseaga“ 3:1.

Pealtvaatajaid vähe.

— Jaan Jaago tuli Riias peetud maadlusvõistlustel 1. kohale.

Varzi võitja Targa Florios.

Pühapäeval peeti Siziilias kurverikkal Madonie ringteel autode võidusõitu Targa Florio rändauhinnale. See võistlus tuli 21. korda pidamisele. Üldse tuleb kogu tee 5 korda läbi sõita, seega katta 540 km. Startis 17 masinat.

Võitjaks tuli milanolane Varzi, kelle juhtida oli 1750 ksm. Alfa Romeo. Juba esimese ringi lõpetas ta rekordilise ajaga 1:21:21. Kogu võidusõidutee kattis ta 6:55:16,8-ga, kuna eelmisel aastal võitja Divo poolt püstitatud rekord oli 7:15:41. Varzi keskmine tunni kiirus oli 76,8 km.

Teiseks tuli Conelli Bugattil — 6:57:25,8. Divo jäi kolmandaks.

Pildil: Varzi (vasakul), Alfa Romeo autol.

Eestlaste meeskond New Yorgis 2. kohal.

O. Käpp võidab maadluses.

(„Spordileht“ Ameerika kirjasaatjalt.)

New Yorgi Eesti spordipere lõpetab talvist hooaega ja valmistub suve vastu.

Jalgpalli meeskond on talvel head tööd teinud; on mänginud 18 korda, mis andsid 15 võitu, 1 kaotuse ja 2 viiki, tules 2. kohale „Empire state“ leegionis (esimese järgu meeskondades).

Maadlejad on talvel tihti võistlustest osa võtnud ja ükski ei ole auhinnata tagasi tulnud. Esimesi kohti on omandanud ainult O. Käpp ja V. Veeber.

O. Käpp tuli sel aastal Ameerika meistriks kergekaalus (147 lb.). Mees on kui loodud maadleja; ei saa kunagi hädaliseks; ei kohku teise kiirest tempost, kuid teeb nagu mängiks lapsega.

O. Käpa võit võistluses oli kõigile uskumata, sest vabamaadlus on Ameerikas kõrgelt arenenud ja Oklahomi osariigi ülikoolis on see juhtiv spordiala. Nende mees kaotas Käpale kõige suurema punktide arvuga. Kõige napim punktide arv oli Veeber ja Käpa vahel (mõlemad eest-

lased); Käpp 5 p., Veeber 3 p. O. Käpa jalg on veel haiglane ja teeb talle võistluses palju tüli; ta loodab puhkust saada ja jalga parandada.

Ameerika Greeca-Rooma maadlusvõistlused tulevad maikuu lõpus ja sellest loodab ka Käpp osa võtta.

Alfred Maasik jooksis maratoni 2:48:27, tules 10. kohale. Soomlane K. Koski (Korolin) tuli võitjaks 2:25:21,2.

Ameerika Eesti spordiarmastajate hulgas on küsimus, kas Eesti jõuab neile oma paremaid poegi näha saata?

Soovida jääks, et maadlejaid ja tõstjaid saadetakse, kuna jooksudes ja hüpetes mingit välja vaadet võitmiseks ei ole. Loodetavasti oleks ka Käpp üks neist.

„Metropolitan Association“, mille alla kuulub New York ja selle ümbrus, on juba olümpiaadi vastu valmistama hakanud. Kogutakse raha, sest reisikulu New Yorgist Los Angelesi on sama suur kui Pariisi.

„Hakoah“ võitis Ühisriike.

(Meie Ameerika kirjasaatjalt.)

New York „Hakoah“ võistles Ameerika Ühisriikide koondatud meeskonnaga ja tuli võitjaks 3:2.

Mai lõpul sõidab New York „Hakoah“ võistlenu Argentina, Brasiilia ja Uruguayse.

RFK — Vanderers 1:0.

4. mail algasid kõigis klassides liiduvõistlused jalgpallis. Ülemliigas lõi RFK Vanderersi 1:0 (0:0). Amatiers lõi ASK-d 2:0 ja Unions LSB-d 4:2.

— Daviscupi võistlustel lõi Austraalia Shveitsi 5:0. Lõuna-Slaavia võitis Rootsit 5:0. Hispaania võitis Belgia 4:1. Jaapan võitis Ungarit.

— Hertha B. S. C. tuli Berliini jalgpalli meistriks, võites Tennis-Borussia teises mängus 2:0. Hertha võitis kümneid korda.

— Saksa-Shveitsi jalgpalli maavõistluses Zürichis tuli Saksa ootamatult ülekaalukalt 5:0 juures võitjaks.

— ATEENAS PEETUD VÕISTLUSTEL on Zaharopoulos oda heitnud 61,10 mt., Verghinis kuuli tõuganud 14,05 mt. ja Carajanus teivast hüpanud 3,65 mt. Samal võistlusel jooksis prantslane Sera Martin 800 mt. — 1:58,8, inglane Tisdall jooksis 400 mt. tõkmeid 55 sek.

— INGLISE HOCKEY NAISKOND Chiswick ladies on Leipzigi peale nappi kaotust Leipzigi spordiklubile võitnud sama linna akadeemilist spordiklubi 6:1.

— PRAAGA „SPARTA“ mängis suurel kodulinna Stokholmi koonduse vastu ja võitis 2:1, mis tagajärg saavutati esimesel poolajal.

Leipzigi võitis Praaga „Slavia“ jalgpalliklubi „Fortuna“ 6:1.

— Viktoria Zizkov, Tshehho-Slovakkia jalgpalli meeskond, kes viibib ringreisul Põhja-Aafrikas, on Philippeville'is Gauteam meeskonda võitnud 16:0 (9:0).

— 1936. a. olümpia mängude korraldamise loodab Saksa komitee enda hoolde saada. Sel puhul tekib aga võistluste pidamise kohaga raskusi, kuna peale Berliini seda ülesannet täitsa soovivad veel Köln ja Frankfurt Maini ääres.

Miili teatejooksus uus ilmerekord.

Aeg 3:15,4.

Ameerikas on kergejõustiku võistluste pidamine täies hoos ning tulemused on ülilhead. Los Angelesis peetud võistlustel saavutas Stanford ülikooli meeskond — Showe, Mc Dermott, Hables ja Morrison — uue ilmerekordi miili teatejooksus, 4×402, 3 mt. kaeti 3:15,4, mis iga mehe kohta aja 48,85 sek. annab.

100 yardi lõpetas esimesena Dyer — 9,6 sek., võites Wykoffi. 120 yardi tõkkeid katsid 15 sek. Welsh ja Smith, kelle paremus otsustamata jäi. Samuti ei saadud paremust määrata 220 yardi juures, kus Dyeri ja Wykoffi aeg oli 21:4.

Des Moines (Jowa) on avastatud uus teivahüppe talent. See on Northwersteini üliõpilane Tommy Ware, kes puhtalt läks üle 4,32 mt. Kuid teiva äratõukamisel viis ta ka lati paigast.

Philadelphias võistlesid Peltzeri kaks vastast — Lermond ja Conger. Miilis suutis Conger võita poole meetriga, näidates 4:25. Olümpiavõitja Hamm hüppas 7,73 mt.

Harvardi ülikooli teatemeeskond jooksis miili 3:18,2, kuna Freedman oda heitis 60,05 mt.

Austraalia naisjooksja Clarice Kennedy, kes kattis 80 mt. tõkkeid 12,5 sekundiga. Aeg on uueks ilmerekordiks.

Sõbralik TJK karikamäng.

Kalev—TJK 2:2.

Esimene hoog välismeeskondadega mängimises on mööda ning nüüd mõeldakse, kuidas üle saada Tallinna jalgpalli klubi karikast. Meeskonnad pidid punktisüsteemis sellele kohtama: 4. mail TSK—Kalev; 15. mail esimese mängu kaotaja ja Sport ning 25. mail esimese mängu võitja ja Sport.

Pühapäeval peetigi siis esimest mängu Paali juhtimisel, kus Kalev ja TJK rivistuvad harilikus koosseisus. Kalev saab poole valiku tõttu soodustuse päikse ja tuule näol, mida ka kasutamata ei jäeta. Surutakse tublisti vastasele peale. Klubi kaitseliimid ja vv. on palju tegemist. Neid aitavad mehed edurivist. Mitmed head löögid pareeritakse. Siis saab poolaja keskel klubi peale tema kahjuks nurgalööki palli, mis viiakse vastase värava alla, kus peale möödaloõmisi Peterson saavutab 1:0.

Mõni minut hiljem on pall nurgalöögist toimetatuna klubi värava all, kus tosin mehi koos ja kus suures suminas Gerasimov lööb 1:1. Väravate saavutamise mõlemilt poolt annab mängule hoogu. Vigasäänud Maureri asemele tuleb Parbo. Mitu väga ägedat silmapilku paneb hinge kinni pidama, kuid vaatamata sellele jääb poolaeg 1:1.

Teisel poolajal on osad vahetatud. Soodne tuul võimaldab klubilastel alaliselt peale tungida ja Ratnikule palju tööd anda. Ka kaitseliimid töötavad tublisti, siis tuleb järjekord jällegi klubile juhtimisele asuda. Vahekohtunik märgib, et Altsar on palli käega puudutanud ja annab 20 mt. poolt trahvilöögi, mida toimetab Pihlak. Pall lendab rinnakõrguselt kedagi puutumata väravasse.

2:1 ON KLUBI KASUKS.

Seisukord Kalevi värava all on päris kriitiline. Pealetung on kõva. Kalev asub vahest vastupealetungile, mis ka kord ootamatult tulemust annab. Vasakäärel lööb Kallo küljega Klubi värava poole olles palli üle pea. Pall tõuseb vastu tuult õhku. Klubi väravast tuleb Trei samu vastu; pall on kõrgel; mees tõstab käed; arvab, et pall läheb värava peale võrku. Kuid vastutuul pidurdab palli hoogu ja lendab võrku.

2:2 JA JÄLLE VIIK.

Palju raskeid silmapilke elavad mõlemad meeskonnad ja nende poolehoidjad läbi, kuid järgmine värav jääb tulemata ning 2:2 jääb lõputulemuseks.

Kokku lähevad selle viigi järele loosi järjekorras Kalev ja Sport.

Kilde.

Maureril olid taevast ja maa segi. Esimesel poolajal saab ta tugeva hoobi vastu vasakut kulmu, mis nahka kriimustab ja pead pööratab. Selle järele ei näe ta enam korralikult. Kogu väli virendab silmade ees. Ta lahkub väljalt.

Paali „Heins“ vahekohtunikuna jalutab rahulikult väljal käed püksitaskus. Pühapäeval polnud ta seisukord päris kindel. Ka pidi tema palli eest põgenema. Kiirelt kisub käed püksitaskust ja pillab midagi maha. Tõstab siis ülesse, rapu-

Silmapilk F. C. Sète-Racins Club mängust.

tab, paneb kõrva juure ja siis pistab käe uuesti tasku. Ta kell oli maha kukkunud, mitte aga vile.

Kuidas jäi tagajärjeks viik 2:2, seda on muidugi raske öelda, sest mõnede hindajate arvates oleks tagajärg pidanud olema 5:5. Kardetavad silmapildud likvideerusid. Samuti üks sarnastest. Klubi värava all on hulk mehi koos, kellest ühed väravat lüüa, teised kaitsta tahavad. Trei on tunginud ette, et palli ära lüüa rusikatega, mis toiming aga tagajärge ei anna. Kallaste ruttab postide joonel. Tühjust katsutakse kasutada; pall lüüakse värava peale; joonel komistab Kallaste ja jääb käpukile. Pall lendab tema peale ja pareerituna läheb platsile, kust eemale toimetatakse.

Kuidas pareeriti pall? Paljud tribüünilolijad nägid, et Kallaste vasaku peoga palli tagasi löi, mille eest 11 mt. löök oleks pidanud olema. Keegi arvab, et Kallaste palliga vastu silmi saanud. Vasakul poolel asuv vahekohtunik arvab, et Kallaste õlaga palli tõrjus, kuna Kallaste ise seletab, et pall põrganud talle küünarmuki ja õla vahelise osa vastu. Kus oli nüüd õige seletus?

Belgia meistriks jalgpallis Brüge C. S.

(Meie Belgia kaastöoliselt.)

Belgia meistrivõistlused on lõppenud. Võistlus kõrgemas klassis oli iseäranis tugev kahe peakonkurendi vahel, nimelt Brüge kuningliku spordiseltsi ja Antverpeni F. C.-ga. Kuid vaatamata, et Antverpeni F. C. on parimaid meeskondi Belgias ja mitmekordne meister, omas Brüge C. S. meistritiitli omale 3. korda.

Brüge C. S. on vanemaid Belgia meeskondi, kellel on üle 30-aastane tegevus seljataga. Meeskonnast üksikud mängijad eriti ei ole hiilganud oma võimetega ja seepärast ei ole neist palju saanud ka rahvusmeeskonda, kuid meeskonnale töid võidu tema hea ühtlus ja mängu kokkusulavus; kaitse oli siiski turniiri parim.

Üldiselt on kõrgemas klassis 14 meeskonda, kes pidasid igauks 26 võistlust.

Meistermeeskond saavutas 26-est mängust 16 võitu, 5 viiki ja 5 kaotust. Väravad 52:32.

Antverpeni F. C. saavutas 16 võitu, 6 kaotust ja 4 viiki.

Omas turniiril hiilgama edurivi ja lüües ka turniiri rekordi 68 väravat, saades aga nõrgema katse tõttu ise 42 väravat. Omas 36 punkti eelmise 37 vastu. Üldiselt oli Antverpeni F. C. siiski Belgia parim. Kokku löödi kõrgemas klassis 716 väravat.

Mis on palli veeretamine? Vanemaid pallijuhte vaatas, kuidas Pihlak ebaõnnestumult palli käsitas, seda tükk aega jalalt jalale seadis ja siis vastase jala juure veeretis. Vaatas ja sõnas siis: „See ongi see palli veeretamine.“

Pariisi Colombes Staadionil peetud jalgpalli võistlusel „Petit Parisien“ poolt annetatud rändauhinna peale kohtasid finalistidena Lõuna-Prantsuse meeskond F. C. Sète ja Pariisi Racing Club. Pealtvaatajate ridades oli Vabariigi president, diplomaatkond, valitsuse liikmed. Kokku oli 35.000 pealtvaatajat. Alles 10 minutit enne lõppu pääseb Pariisi meeskond, kes mängib 10 mehega, 1:0 juhtimisele. 2 minutit enne lõppu viigistab Sète mängu. Antud lisaajal pääseb Sète juhtimisele ja võidab 3:1. Esmakordselt võitis ta auhinna, kuna kolmel eelmisel aastal lõpuvõistlusel lüüa sai.

Inglise jalgpalli meistriks tuli Sheffield Wednesday.

— Glasgow Ranger tuli Shoti jalgpalli meistriks. Ta tuli meistriks 18. korda ja saavutas sellega kahtlematult omapärase rekordi. Lõpuvõistlusel löi ta Dundee meeskonda 3:1.

— Helsingis on Helsingi Palloseura võitnud Jalgpalli klubit 7:0, kuna Kamraterna on löönud Kronohagenit 5:1.

Cambridge võitis Oxfordi.

ÜLIKOOI VÕISTLUSTEL ON SAAVUTATUD VIIK.

Stamford Bridge staadionil 15.000 kodaniku pealtvaatamisel peeti Cambridge ja Oxfordi ülikoolidevahelisi kergejõustiku võistlusi, kus võitjaks tuli esimene 8 punktiga 3 vastu. Neid võistlusi peetakse 1864. a. peale katkestusega ilmasõja aastatel. 62 matshist on kumbki võitnud 31.

Tagajärjed olid: 100 yardi — Rinkel, C., 10,1; 440 yardi — Neame, C., 51,0; 880 yardi — Gutteridge, C., 1:58,2. Miil-Cornes, O., 4:22,4. 3 miili — Pumpbrey, O., 14:58,6. 120 yardi tõkkeid — Tisdall, C., 15,8. 220 yardi tõkkeid — Tisdall, C., 25,6. Kaugus — Revans, C., 709 sm. Kõrgus — Gordon, O., 183 sm. Teivas — Obilvie, C., 350 sm. Kuul — Wallace, C., 12,46 mt.

Pealtvaataja tundku mängu määrusi.

Tähtsamaid andmeid eksimistest mängus.

Õigusega võib öelda, et 10% pealtvaatajatest tunnevad jalgpallimängu määrusi ja need on osa mängijatest ja vahekohtunikud, teine 10% tunneb määrusi üldjoontes, kuna ülejäänud 80% pealtvaatajatest tunnevad mängu ainult pealiskaudselt. Kuid igauks neist katsub kompetentne olla ja arvustada vahekohtuniku tegevust. Käesolevad read on mõeldud määruste selgituseks eeskätt pealtvaatajatele.

Mäng kestab 2×45 minutit vaheajaga 5—10 min. Kui aga mängu kestel tuleb takistusi mängu jätkamiseks, nagu vigastatud mängija eemaldamiseks, üle plangu löödud palli tagasitoimetamine väljale, uue palli toomine jne., siis on vahekohtunik kohustatud pikendama mängu kaotsiläinud aja võrra. Sellepärast kuuleme tihti pealtvaatajate ütelusi, et aeg olevat täis; kuid siin ei arvesta pealtvaataja, et vahekohtunik on pikendanud mängu kaotsiläinud aja võrra. Vahekohtunikul on abiks 2 piirikohtunikku.

VAHEKOHTUNIK ON VÄLJAL PEREMEES,

tema juhivad mängu ja teeb otsusi määruste rikkumiste puhul. Tema otsus on lõpulik ja muutmatu. Piirikohtnikkudel küsib tema ainult siis, kui kahtleb mõnes määruse rikkumises. Kui piirikohtunik näeb mängu määruste rikkumist, siis annab sellest teada vahekohtunikule lipu lehvitamisega. Ei reageeri vahekohtunik sellele — läheb mäng takistamatult edasi. Piirikohtunik otsustab iseseisvalt ainult palli outi minekut ja kumb pool on õigustatud sissevisket toimetama, valvab nurgalöögi õige toimetamise eest, juhivad vahekohtuniku tähelepanu määruste rikkumistel ja on temale kõigiti abiks. Piirikohtunik ei tohi kunagi protesteerida vahekohtuniku tegevuse vastu ja annab seletust ainult siis, kui temalt seda küsitakse.

VÄRAV LOETAKSE SIIS,

kui pall on läbi läinud väravapostide vahelt põikpuu alt ja kui seda ei visatud, ei ajanud ehk ei kannud mõni pealetungiva poole mängija kätega. Pall peab täiesti üle värava joone minema, enne kui loetakse värav. Kui aga enne kolab vile määruse rikkumisest ja peale selle kohe on pall väravasse sattunud, ei saa kunagi väravat lugeda. Tihti sattub pall vastu põikpuud ja pörkab platsile tagasi. Pealtvaatajad arvavad, et pall on väravas käinud; on muidugi väga raske seda otsustada, kuid enamasti pörkab pall tagasi mänguväljale väravas käimata.

KÕIGE RASKEM KÜSIMUS ON „KÕRVAL“ (OF-SIDE) MÄÄRUSE RIKKUMINE.

Mängija on „kõrval“, kui pealetungiva meeskonna mängija ees on vähem kui kaks vastaspoolemängijat, kui viimasena palli mängis pealetungiva poole mängija. See tähendab, et kõrvalolek loetakse palli löömise momendist, kus kohal asub pealetungiva poole mängija pallilöömise momendil. Kui löögi momendil tema ees ei ole kahte vastast, on tema „kõrval“ (of-side). Palli vastuvõtmisel võib tema ees aga olla vähem kui kaks aastast — seda ei loeta „kõrval“. Siin tuleb alati vahet teha löögi ja palli vastuvõtmise momentide vahel. Siin patustab pealtvaataja alati ja reageerib pahameelega ja hüüdega „of-side“, kui temale sümpaatse meeskonna värava all tekib kardetav situatsioon. „Of-side“ määruse tundmine nõuab suurt kogemust, nii et vaevalt võib pealtvaataja, kes

tribüüni keskel istub, selgelt näha selle määruse rikkumist.

MÄNGIJA EI OLE KUNAGI „KÕRVAL“:

1) kui palli viimasena mängis vastaspoole mängija. Kuigi tema oli kõrval, siis sellega pääseb tema sellest olekust; 2) nurgalöögil; 3) sisseviskel (outi sisseviskel); 4) outi väljalöögil; 5) kui pallilööja on eespool pallivõtjat, siis pallivõtja ei ole „kõrval“.

KÄEGA VÕIB PALLI PUUDUTADA

ainult väravavaht karistusosalal (suur ruum värava ees). Kui väravavaht jookseb palli käes hoides rohkem kui kaks sammu, siis annab vahekohtunik vastaspoolele vabalöögi määruse rikkumise eest.

Väravavahti väravavahi (väike nelinurk) ruumis tõugata ega segada ei tohi.

Vabalöögist otsekohe väravat saavutada ei saa. Vabalöögi ja karistuslöögi teostamisel ei tohi vastaspoole mängijad pallile löögi toimetamisel ligemale kui 9,15 mtr. tulla.

Otsekohe võib väravat saavutada karistus- või nurgalöögist.

Järgmiste määruste rikkumiste eest antud vabalöögist ei saa otsekohe väravat saavu-

tada: 1) „kõrval“ (of-side) olemise eest; 2) kui väravavaht palli käes hoides rohkem kui kaks sammu teeb; 3) kui karistuslööki (penalty) mitte ettepoole ei tehta; 4) vale sisseviske puhul.

KARISTUSLÖÖKI VÕIB MÄÄRATA

ainult järgmiste määruste rikkumiste eest, mis tahteliselt korda saadetakse: 1) vastasele jala ettepanemine; 2) vastase löömine jalaga; 3) vastase löömine; 4) vastasele pealehüppamine; 5) palli mängimine kätega; 6) vastase kinnihoidmine kätega; 7) vastase tõukamine; 8) vastasele seljatagant kallaletungimine pallita. Karistuslööki toimetatakse määruse rikkumise kohalt.

Nende määruste rikkumise eest, kui see sünnib karistusosalal (suur ruum värava ees) antakse penalty (pendel).

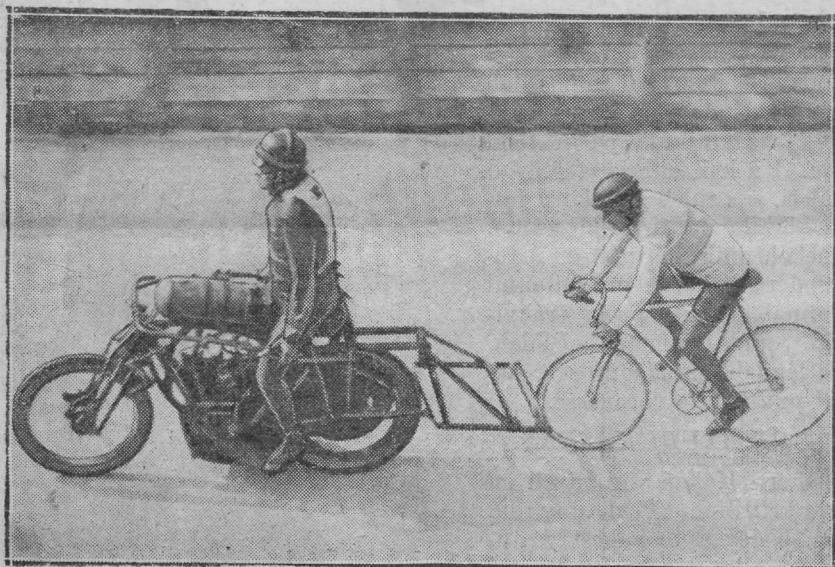
Need oleks tähtsamad määrused jalgpallimängus. Pidagu pealtvaatajad silmas, et mängijad on 22, kuna vahekohtuniku üksinda peab jälgima nende tegevust, mille tõttu temale on andeks antavad vead. Kui kohtunik ei märka mõnda määruste rikkumist, ei ole siin õigust kellegil protesteerida. Kohtunik ei saa ju mängu juhtimise eest mingit tasu ja mingit rinnamärki, vaid toimib sellena puhtsportlase huvi pärast jalgpallimängu vastu. Pealtvaatajal on hea kritiseerida, kuid kat-sugu tema ise kord vile kätte võtta.

Mootorratta taga jalgrattal sõitmine jääb ära.

UCJ — rahvusvaheline ühendus jalgratturitele — on otsustanud kustutada need ilmarekordid, mis saavutatud jalgrattal sõitmisel tsikli juhtimisel. Edespäi märgitakse ainult need rekordid, mis saavutatud eestvedajata.

Toome allpool eestvedajata jalgrattal saavutatud ilmarekordid:

500 mt. 35,4 sek. Michard (Prantsuse) 1924.
1000 mt. 1 min. 13,4 sek. Egg (Shveits) 1923.
2000 mt. 2:37,6 Arnout (Prantsuse) 1926.
3000 mt. 4:00,8 Binda (Itaalia) 1929.
4000 mt. 5:22,2 Binda (Itaalia) 1929.
5000 mt. 6:41,4 Egg (Shveits) 1917.
10 klm. 13:33,4 Binda (Itaalia) 1929.
15 klm. 20:20,8 Binda (Itaalia) 1929.
20 klm. 27:05,8 Binda (Itaalia) 1929.
25 klm. registreerimata.
30 klm. 40:58,0 Egg (Shveits) 1914.

Jalgrattur, kellele teed teeb tsiklisõitja.

40 klm. 54:38,2 Egg (Shveits) 1914.
50 klm. 1:02:35,4 Binda (Itaalia) 1929.
100 klm. 2:30:39,4 Rousseau (Prantsuse) 1922.
150 klm. 3:55:29,4 Amstein (Shveits) 1929.
200 klm. 5:19:23,6 Amstein (Shveits) 1929.
1 tund 44,247 klm. Egg (Shveits) 1914.
2 tundi 80,635 klm. Rousseau (Prantsuse) 1922.
3 tundi 117,113 klm. Amstein (Shveits) 1929.
6 tundi 223,075 klm. Amstein (Shveits) 1928.
12 tundi 389,935 klm. Amstein (Shveits) 1913.
24 tundi 704,690 klm. Weise (Saksa) 1913.

Spordi keskliidu uus juhatus.

2. mail peeti spordi keskliidu esindajatekogu aastakoosolekut, millel olid esitatud kõik eriliidud. Muutmatul kujul võeti vastu aruanded ja eelarved. Keskliidu esimeheks kolme aasta peale valiti J. Laidoner. Teised valitud juhatuse liikmed jaotasi ametid järgmiselt: 1. abiesimees — B. Abrams; 2. abiesimees — K. Pahk; sekretär — A. Mändvere, abi — H. Visman; laekahoidja — R. Saulman; staadioni valitseja — R. Trubok, varahoidja — E. Bern ja ametita liige — E. Hiiop. Arstiks on dr. Römmer.

Uue põhikirja järele moodustatakse spordi-parlament, n. n. nõukogu, kuhu kuuluvad peale keskliidu ja eriliitude esimeeste kaks liiget keskliidu juhatuselt ja igast eriliidu juhatuselt üks liige ning iga maakonna spordiorganisatsioonidest üks liige. Viimasteks esindajateks valiti:

Virust — Sirotkin, Tartust — J. Martin, Petserist — Kallas, Võrust — dr. Kolon, Valgast — A. Neuland, Viljandist — Tang, Järvast — H. Veem, Läänest — major Tõnso, Saarest — J. Haiko ja Harjust — abiprefekt Sihle. Nõukogu tuleb esmakordselt kokku juunis.

Keskliidu revisjoni komisjoni valiti: H. Ruto-põld, kolonel Lepp ja Grünreich.

Peatuti ka 1932. a. olümpiamängude juures. Leiti, et neist on raske osa võtta, kuna sõidukulud äärmiselt suured on. Kui aga peaks mõni heade võimetega sportlane leiduma, siis selle saatmiseks ka summe katsutakse soetada.

— Eluksajaks diskvalifitseeritud. Saksa Lõuna-lääne jalgpalliliit on eluksajaks diskvalifitseerinud Breslau spordiklubi 1908 väravavahi Männcheni, kes teoga haavas vahekohtunikku.

Tõrvikutega teatejooks Pärnus.

5. mai õhtul korraldasid kaitsevälased Pärnus suure teatejooksu tõrvikutega läbi linna. Võitjaks tuli 9 üksiku jalaväepataljoni I kompanii. Teiseks tuli 6 pat. III komp. ja kolmandaks 9 pat. II komp. Võitja meeskond sai rändauhinna. Jooksumaa pikkus umbes 2,5 kilomeetrit.

Politsei murdmaajooksu võitis V. Püss.
4. mail korraldas Tallinna politsei spordiring murdmaajooksu Rahumäelt Falgi aeda. A. klassis võistles 10 meest, kellest kohtadele tulid: 1. V. Püss — 20:48,8; 2. Laurson — 20:29,2; 3. Kurm — 22:09,7.
B klassis võistles 2 meest, kusjuures võitjaks tuli Tohver — 22:56,8.

Kehakultuuri aastaraamat maksuta.

Kõik tegevsporilased peavad lugema „Spordilehte”.

Kõik registreeritud sportlased, kes tellivad „Eesti-Spordilehte” 15. maist aasta lõpuni, saavad maksuta kehakultuuri aastaraamatu, mis ilmub mais ja läheb üksikmüügile Kr. 1,50 eest.

Tellimise raha Kr. 3,80 tuleb saata „Spordilehe” talitusele Tallinn, Vene tän. 11-a, kas otsekohe või postkontorite kaudu, kes tellimisi vastu võtavad. Saatke lehe kättesaamisel otsekohe teateleht tellimise üle ning tellimise raha postmarkides.

Nimi (ees- ja liignimi): . . . . .
Aadress: . . . . .

Meie uued murdmaa meistrid.

**Andmeid M. Prostist ja J. Anonist.
Feldmanilt oodata üllatusi.**

Paides peetud võistlustel tulid murdmaajooksus Eesti meistriteks M. Prost ja J. Anon. Nad tulid ka Tartumaa meistriteks. Need on täitsa uued nimed.

KES ON PROST?

Looduslaps maalt, rikkumata, jõurikas, tagasihoidlik poiss. Võib olla ihkab ta oma salajas südames kuulsusesära, võib olla jookseb ta puhast armastusest spordi vastu, tuues seega oma ÜKSLSUISESSE TALUSULASE ELLU VAHELDUST, romantikat! Kes seda teab? Tulla ja võita, see on Prosti käes lihtne! Pole teda kunagi näha Tartu jooksurajal harjutamas kui ainult võistlusil. Ta jooksupraktika on tegelikult 1 aasta vana. Ta on talent. Kui suured on ta kavatsused, seda teab üksnes jumal ja Prost, sest kellelegi ta neist ei räägi.

MALLEUS — JÄRJEKORDNE ÜLLATUS.

Võistluspäeva hommikul tuli ta spordiväljale ühes isaga maalt.

VÕORANA, TUNDMATUNA KÕIGIST,

päris ta tagasihoidlikult: kuidas nende võistlusega on ja kas osa ka saab võtta? Seletati mehele, et peab astuma Kalevi liikmeks jne. Püüti naljagi tema arvel teha, seletades talle tõsise näoga, et minge jah võistlema, te võidate neid kõiki. Pärast pannakse pilt ja nimi lehte, saadetakse väljamaalegi ja saad kuulsaks! Mis mõtles see poiss siis, seda ei tea keegi, ent suur oli õhtul pilkajate üllatus, kui Malleus saabus 300-meetrilise edumaaga finiši, lüües kõiki, kõiki vastaseid. Läiski eesti esivõistlusile, tultes Anoni järgi teiseks. Nüüd jäi ta küll kolmandaks, kuid see ei peaks ta julgust mardma. Ei ole kaugel ajad, kus Prostile võib ainult Malleus konkurentsini pakkuda. Seda võib loota sellelt sirgelt, haruldaselt kaunikehaliselt poisilt.

KOIDU — VISAMA HINGEGA TARTU JOOKSJA.

Ka tema kuulub eesti paremate esirinda. Üleaja-teenija kaitseväs v. allohviterina. Ainuke naise-meis jooksjal!

ANON — VISADUSE VÕRDKUJU!

Olen näinud teda ju aastaid. Väiksel ta algas, keegi ei julgenud talle midagi ennustada.

KURTTUMMANA ON VESTLEMINEGI TEISTEGA VÕIMATU.

Ongi seepärast pöördud ainult endasse. Teistega koos harjutamas pole teda keegi näinud ja mõistatuslik on ta tänavune sädelev tõus eesti meistriks. Veel möödunud aastal olid ta tagajärjed niigedad, ent nüüd momendi võitmatu mees!

Murdmaa põhjal võib meestele ka häid tagajärgi jooksurajal ennustada. Nimelt omab Tartu praegust 4—5 meest, kes jooksevad hooajal 5000 m. 15 min. sisse. Nende meeste auks tuleb öelda, et nad tänavu ka hoolsasti on murdmaid harjutanud.

Seda ei saa aga ülejäänud kergejõustiklaste kohta väita. Et hüppajad või viskajad oleks käike või murdmaid harrastanud, seda pole kuulda ega näha olnud! Juba kuu aega on spordiväli kuiv, kuid harjutamas pole kedagi näha. Mõned mehed tilguvad nalja pärast väljal ringi, kuid see on naljamäng, mingil juhul aga mitte treening. See pärast pole ka kergejõustikus Tartus üllatusi loota peale Feldmanini, kes on aimukene erand. Ka temagi ettevalmistused on nõrgad ja praegu saab ta ajapuudusel ainult kord nädalas spordiväljale; ent tal on jõudu.

NII VEERETAS TA JUBA KETAST ÜLE 45 JA KUULI ÜLE 14 MEETRI.

Rekordid peaksid küll ka tänavu rabisema.

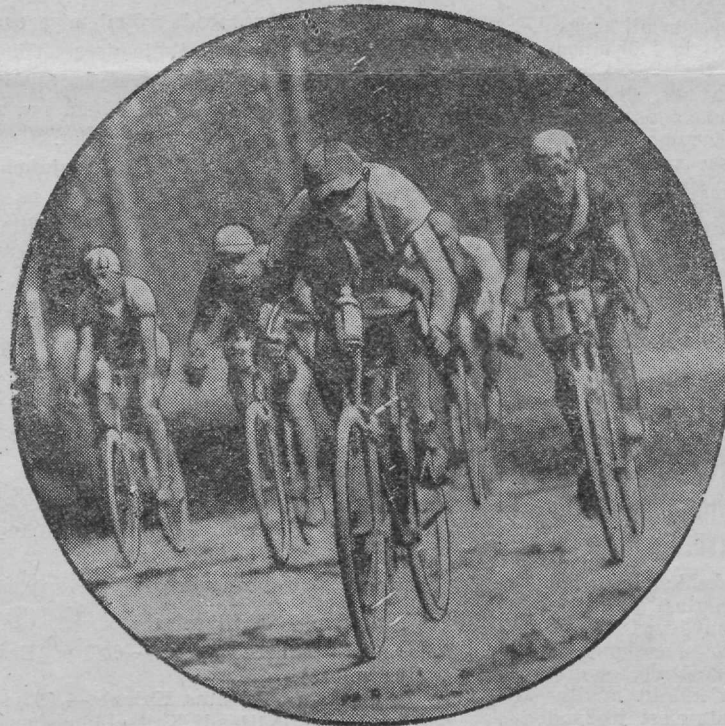
— Rootsi meistriteks vabamaadluses tulid:

- Kärbeskaalus: Börjesson.
- Sulgkaalus: Persson.
- Kergekaalus: Erik Malmberg.
- Kergekeskk.: Algot Malmberg.
- Keskkaalus: Friis.
- Poolraskesk.: Landberg.
- Raskeskaalus: Richthoff.

— Prantsuse uue rekordi vabaujumes naistele 100 mt. peale on saavutanud prl. Godard — 1:14,4, kuna senine rekord oli 1:15,2.

400 mt. meeste seljali võitis Faye 5:1,4, mis on uueks Prantsuse ja Euroopa rekordiks.

— Stuttgarti Kickers, keda peetakse Saksamaa esimese järgu meeskonnaks, on Praagas Spartalt lüüa saanud 7:1.

Võidurikas van Kempen.

Käesoleva hooaja viimast 6 päeva võidusõitu jalgrattastel peeti Montrealis. Võitjaks tuli paar van Kempen — Laporte, kes saavutas 1266 punkti ja oli järgnevast paarist 2 ringi ees. 145 tunniga kaeti 3694,260 klm. Järgmised paarid olid: Elder—Pen; Crossley—Fielding ja Bello—Benezatto.

Van Kempen on rekordi püstitanud sellega, et ta ühe talve jooksul tuli kuuel võistlusel võitjaks.

V. K. (pildil esikohal) on parim jalgrattur. 30-aastasena on ta omas hiilgevormis. Seni on ta 17 korda võitjaks tulnud ja purustanud Mac Namara rekordi, kes võitis 14 korda.

Kas Teie teate, et...

Juba keskajal oli Saksamaal levinud mingisugune mäng, mis sarnanes praegusele tennisele. Mängu, mille selleaegset nimetust pole kahjuks teada, harrastasid peaaesjalikult üliõpilased.

— 1812. a. võeti kehaline kasvatus, mida sel ajal jõustiku õpetuseks nimetati, Woolwichi sõjakooli õppekavva.

— 1817. a. tegi prantslane Drais jalgratta, mida ta nimetas — dreesinaks.

— Esimeseks individuaal sõude ilmameistriks tuli Campell.

— Inglise jalgpalliliit asutati 26. oktoobril 1863. aastal.

— Esimese jalgrattasõidu ilmarekordi omas inglane Dodds. Ta kattis tunnis puuratastega jalgrattal 25.508 mtr.

— Kõige pikem poksivõistlus oli 1855. a. Melbourne'is, Austraalias. Alles seitsme ja poole tunnilise heitluse järele suutis Kelly Smithi knock-outi lüüa. Kõige pikem maadlus on kestnud aga 11 tundi 15 min. Selle omapärase rekordi püstitasid Stokholmi olümpiaadil keskaalus eestlane Mart Klein ja soomlane Armas Asikainen.

— Moodsatest mängudest löi kõigepealt läbi krikett. 1730. a. peetud esimeses võistluses kohtasid üksteist Surrey ja Middelsexi meeskonnad. Võitjaks osutus esimene.

— Kuulus Inglise Derby arenes ajajooksul välja klassiliselt Inglise ratsavõistlusest. Esimene Derby peeti ajaloolises Epsamis 1780. aastal.

— Ilmakuulus Charles Hoff, kes annab praegu Oslos välja spordilehte, pole kodumaal tuntud üksinda sportlasena, vaid ka heade romaanide autorina.

Prii piletid võistlustele.

Välja lõigata ja „Spordilehe“ talitusele Tallinn, Vene tän. 11-a saata.

Kõigile, kes tellivad „Spordilehte“ arvates 15. maist aasta lõpuni, saadetakse koju priipääsetähed Poola-Läti-Eesti kolmikmaavõistlusele kergejõustikus, mis peetakse Tallinnas, 20. ja 21. juunil. Eraldi maksavad piletid mõlemi päeva jaoks kokku Kr. 2.00.

Nimi ja liig nimi: . . . . .

Aadress: . . . . .

Märge: Kr. 3,80 kohustan tasuma peale esimese numbri kättesaamist „Spordilehe“ esitajale, kes raha minult sisse kasseerib. Allkiri.

Spordihoaeg Viljandis alanud.

Murdmaa ja propaganda teatejooks. Treener ja sportlikud päevaküsimused.

Viljandi spordihoaaja avasid kooliõpilased, kuna vanad „veteraanid“ alles talveunes puhkavad.

1. mail korraldati keskkoolide vaheline murdmaajooks. A klassis oli osavõtjaid 6. Esimeseks tuli esmakordselt startiv Kruusmann, 26 min. 50 sek. 2. Juhkamson, 28 min. 30 sek. Jooksumaa pikkus ligi 6 klm. Noorte klassis (alla 16 a.) oli osavõtjaid 2. Võitis Rebane, 11 min. 15 sek. Maa pikkus umbes 2 klm.

4. mail korraldasid noorsepad propaganda teatejooksud ümber linna. Osa võttis 3 meeskonda ja 2 naiskonda.

Esimesena võistlesid meeskonnad, kus võitis II meesrühm, 8 min. 31 sek.

Naiskondadest võidab II. naisrühm, 11 min. 52,6 sek.

Kolmandana jooksevad veel kord meeskonnad. Seekord võidab Järverühm — 8 min. 35,2 sek. üldiselt tuli võitjaks Järverühm.

29. aprillil saabus Viljandisse Kehakultuuri Sihtkapitali Valitsuse

INSTRUKTOR A. OHAKA,

et tõsta siinset madalat sporditasapinda nii kergejõustikus kui jalgpallis. Nii käivad igal õhtupoolikul Viljandi ainukesel spordiplatsil maakonna gümnaasiumi pargis jalgpalli ja kergejõustiku kursused. Kahjuks on aga kursustest osavõtjate arv väike, peamiselt kooliõpilased, ning selle tagajärjel jääb A. Ohaka Viljandisse vaid 9. maini.

4. mail peeti seltskonna- ja sporditegelaste nõupidamist, et pääseda sportlikust ammikust. Nõupidamisest võttis osa ka instruktor A. Ohaka, esinedes referaadiga: „Meie ja välismaa spordielu ning seltskonna suhtumine sellele.“ Leiti, et tuleks asutada mõni uus jõuline spordiselts, millele aga mõned väga pessimistlikult vaatasid. Kaaluti küsimust asutada mõne olemasoleva seltsi juurde kergejõustiku ja jalgpalli osakond ning jäädi peatuma „Tennise ja Veespordi Klubi“ juurde. Pen Alty.

Jooksud Tartu tänavail.

Kalevi meeskond võitis propaganda meeskonna ja teatejooksu.

Tartu Kalevil on saanud ilusaks kombeks iga kergejõustiku hooaja alul viia võistlusi just otse rahva keskele, korraldades pühapäeviti keset kõige elavamalt tänavaliiklemist meeskondade jookse. Tänu kaitsevääksuste osavõtule, suudavad need võistlused publikule ka küllalt huvitava olla, kuna kaitsevääksuste puudumisel jooksud kujuneks Kalevi omavahelisteks jõukatsumisteks.

Propaganda meeskonnajooks korraldati 1. mail. See algas ja lõppes Tallinna tänava spordiväljal, kuna vahepeal läbis tas elavama liiklemisega tänavaid, nagu Laia ja Rüütli tänavat, Raekoja platsi jne. Osa võtsid viis meeskonda, igas viis meest, kusjuures kõik mehed jooksid läbi terve maa pikkuse, umbes 2,5 km. Meeskonna punktid loeti üksikute meeste kohalejõudmise järjekorra järele. Kalevi A meeskonna võit oli loomulik. Kuid, et Kalevi teine meeskond, mis koosnes osalt ka varem tuntud jooksjatest, viimaseks jäi, see näitab, et ka kaitsevääksustel olid välja pandud tusedad jõud. Tähelepanuvääriv on ratsarügemendi iga-aastane saavutus. Läänud aastal esimene, tänavu Kalevi järel teine.

Propagandajooksu tehnilised tagajärjed üksikjooksjatele:

1. Koidu, suurtükiväe 4. grupp — 8.11; 2. Soonberg, Kalevi 1. meesk. — 8.13; 3. Anon, sama — 8.14,4; 4. Laas, sama — 8.25,2; 5. Kittus, sama — 8.32,9.

Meeskondadele:

1. Kalevi meeskond koosseisuga Rossmann, K. Laas, Anon, Malleus ja Soonberg — 24 p. 2. Ratsarügement koosseisus Pulk, Soolep, Lipp, Reinson ja Liivak — 65 p. 3. 7. jalgväe rüg. 1. komp. — 67 p. 4. Suurtükiväe 4. grupp — 81 p. 5. Kalevi 2. meesk. — 81 p.

TEATEJOOKS 10×600 m.

korraldati möödunud pühapäeval. Seekord olid osa võtmas kuus meeskonda. Eeltoodud jooksust osavõtnud kaitsevääksuste meeskonnad ja Kalevi kerge- ja raskejõustiklased ning poksijad. Võitsid Kalevi kergejõustiklased: Gern, Rossmann, Alilender, Anon, ütt, Kittus, K. Laas, Malleus, Pedajas ja Soonberg, kuna ratsarügemendi meeskond umbes 200 m. taha jäi. Kalev võitis ka rändauhinna kullasepp Tiido poolt väljapandud hõbekarika.

Tehnilised tagajärjed:

1. Kalevi kergejõustiklased — 17.05,8; 2. Ratsarügement — 17.33,2; 3. 7. rüg. 1. komp — 18.11,2; 4. Suurtükiväe 4. grupp; 5. Kalevi poksijad.

Eesti esivõistlused võimlemises 4. mail 1930.

4. mail korraldas Ekraaveliudu võimlemise osakond esimesed esivõistlused võimlemises. Võistlused olid meeste ja naistele, kusjuures võistlejad alla 20 aasta paigutati B klassi. Võtsid osa ka võimlemisõpetajad; üldse oli 15 võistlejat.

Võistlused tulid üle-peakaela, kuna harjutamiseks jäi vaid mõni kuu. Tulevikus võib pilt parandada, kuna nüüd mõnegi eismemise juures küllaldaselt nõrku külgi silma torkas.

Tehnilised tagajärjed olid:

Meeste A klassis:

1. Topman Olaf (Tallinna Kalev) 81,5 punkti (Eesti meister võimlemises).
2. Laas Herbert (Tartu Kalev) — 68,5 p.
3. Tippo Karl (Tartu Kalev) — 68,25 p.

Meeste B klassis:

1. Jürisson Viktor (Tallinna Kalev) — 73,25 p. (Eesti meister B klassis).
2. Kerdo Franz (Vestholmi güm. spordiring) — 67 p.
3. Teller Mihkel (Vestholmi güm. spordiring) — 65,5 p.

Naiste A klassis:

1. Rebane Olly (Tartu Kalev) — 62,5 p. (Eesti meister võimlemises).
2. Topman Karin (Tallinna Kalev) — 59 p.
3. Trefner Senta (Viljandi Kaitseliidu spordiklubi) — 52,5.

Naiste B klassis:

1. Meldorf A. (Spordiring ÜENÜ) — 54,25 p. (Eesti meister B klassis).

Murdmaa Petseris.

4. mail korraldati Petseri maleva poolt traditsiooniline murdmaa jooks rändauhinna peale. Jooks on neljas. Pikkus 4,5 klm.; ligi pool sellest kiviteed; start ja finish kaitseliidu maleva maja juures. Osavõtjaid oli 21; nendest — kaitsevääksust — 16, Petseri malevast — 2, politsei spordiringist, gümnaas. ja skoutide rühmast igast ühest 1. Kohtadele tulid:

1. kapral Kirbits, 7. rüg., ajaga 16,23.
2. kapral Haug, 7. rüg.
3. kapral Vernik, patarei nr. 1.

Mineva-aastase võitja kpr. Verniki aeg oli toorkord 16:16,5 — seega tänavune aeg veidi halvem.

104 võistlejaga avati Pärnu staadion.

Äpardus linnapea karikaga teatejooksus. 40 naist jooksid murdmaad.

4. mail oli Pärnus staadioni avamine, mille juures ei puudunud ka oma pidulikus.

Staadioni lipp, tuliuuel valgel riidel Pärnu Spordiliidu vapiga, võeti vastu staadioni jõudmisel fanfaaride mänguga.

Spordijuht Joh. Meimer ütles lühikese kõne, lauldi isamaa hünni ja staadion loeti avatuks.

Võistlused sporditempli avamisel olid isesugused — naiste murdmaa- ja teatejooks ümber linna.

Naisi oli asi huvitanud suurelt; 40 oli neid koos. Jooksumaa pikkus loeti 1,4 kilomtr. Võitjaks tuli prl. Tomson („Tervis“) 5.28,4; 2) prl. Rallmann („Vaprus“) 5.32,7; 3) prl. Adamson (Sindi) 5.39,6.

Ümberlinna teatejooksul startisid 6 meeskonda. Kõvemad pähklid olid „Vaprus“ ja kaitseväägi, kelle vahel ka peamiselt konkureerimine oligi.

Tagajärjed märgiti:

1. Vapruse I meesk. 12.33,4,
2. Kaitsevää „ 12.34,2,
3. Vapruse „ 13.19,4.

Linnapea karikas, mis jooksule välja pandud, jäi Vaprusele kätteandmata, sest kaitsevää meesk. avaldas protesti „V.“ vastu, kes oli jooksnud mitte määruste kohaselt.

K-m. „SPORT“

Tallinnas,

S. Karja t. 18/4 Kõnetr. (2)23-00.

Soovitab mõõdukate hindadega igasugu kerge-, raske- ja jalgpallisporti tarbeid ning võimlemise abinõusid parematest kodu- ja väljamaa tehastest

JALGPALLID.

UNION

täielik jalanõude osakond.

Spordiäri

RESEV-RESEL

Tallinn, Toompuiestee 19, telef. 20-19.

Soovitab oma valmistatud spordi ja võimlemise abinõusid.

Kõiksugu

sporditarbeid

soovitab

C-ü. „Esto“

Pikk 47, tel. (2)10-02.